

POSTANOWIENIE

Dnia 9 maja 2023 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Zbigniew Korzeniowski

Sąd Najwyższy w Izbie Odpowiedzialności Zawodowej, w składzie:

Przewodniczący **SSN Zbigniew Korzeniowski**

po rozpoznaniu 9 maja 2023 r. wniosku o wyłączenie sędziego X.Y. od udziału w sprawie o sygn. II ZPP 2/22

postanowił:

nie uwzględnić wniosku o wyłączenie sędziego X.Y. od udziału w sprawie sygn. II ZPP 2/22, dotyczącej rozstrzygnięcia zagadnienia prawnego, przedstawionego przez Sąd Najwyższy postanowieniem z 13 grudnia 2022 r. w sprawie o sygn. II ZIZ 23/22 .

UZASADNIENIE

Sąd Najwyższy w Izbie Odpowiedzialności Zawodowej postanowieniem z 13 grudnia 2022 r., w sprawie sygn. II ZIZ 23/22 , na podstawie art. 82 § 1 ustawy z 8 grudnia 2017 r. o Sądzie Najwyższym przedstawił do rozstrzygnięcia składowi 7 sędziów tej Izby zagadnienia prawne.

Dyrektor Głównej Komisji Ścigania Zbrodni przeciwko Narodowi Polskiemu Zastępca Prokuratora Generalnego 22 lutego 2023 r. złożył wniosek o wyłączenie sędziego X.Y. od udziału w sprawie o sygn. akt II ZPP 2/22 , dotyczącej rozstrzygnięcia zagadnienia prawnego, przedstawionego w sprawie o sygn. II ZIZ 23/22 .

W uzasadnieniu wniosku wskazano, iż zachodzi istotna rozbieżność pomiędzy stanowiskiem prawnym Zastępcy Prokuratora Generalnego – Dyrektora Głównej Komisji Ścigania Zbrodni przeciwko Narodowi Polskiemu i stanowiskiem

prawnym Sądu Najwyższego, który wydał postanowienie z 13 grudnia 2022 r., sygn. II ZIZ 23/22 .

Sędzia X.Y. był członkiem składu orzekającego w sprawie o sygn. akt II ZIZ 23/22 i jest w składzie powiększonym, który będzie rozpoznawał zagadnienia prawne. Zachodzą istotne wątpliwości co do jego bezstronności jako członka składu orzekającego w sprawie, w której zagadnienia prawne, w tym kwestia dopuszczalności ich przedstawienia, mają być rozstrzygnięte.

W uzasadnieniu postanowienia z 13 grudnia 2022 r. Sąd Najwyższy podzielił stanowisko wskazujące na oczywistość podobieństwa postępowań dyscyplinarnych i delibacyjnych oraz uzupełniającą się ich relację. Ponadto w dotychczasowym orzecznictwie Sądu Najwyższego co do zasady nie miały miejsca przypadki, aby sędziowie orzekający o zwróceniu się do składu 7 sędziów Sądu Najwyższego o rozstrzygnięcie zagadnienia prawnego wywołującego poważne wątpliwości co do wykładni przepisów prawa brali następnie udział w rozstrzygnięciu tych wątpliwości jako członkowie siedmioosobowego składu Sądu Najwyższego.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Wniosek o wyłączenie sędziego X.Y. nie jest zasadny z następujących przyczyn.

Wyłączenie sędziego stanowi wyjątek od konstytucyjnej zasady pełnienia urzędu (art. 178 ust. 1 ustawy zasadniczej). Określone jest ściśle, zgodnie z regułą, iż postępowanie przed sądami określają ustawy (art. 176 ust. 2 ustawy zasadniczej).

Wniosek odwołuje się do podstawy wyłączenia z art. 41 § 1 k.p.k.

Przepis ten stanowi, że sędzia ulega wyłączeniu, jeżeli istnieje okoliczność tego rodzaju, że mogłaby wywołać uzasadnioną wątpliwość do jego bezstronności w danej sprawie.

Regulacja ta nie spełnia się z tej sprawie. Wnioskodawca nie wykazuje okoliczności, która mogłaby wywoływać uzasadnioną wątpliwość do bezstronności sędziego w sprawie. Argumentacja uzasadnienia wniosku jest ogólna.

Nie można nie zgodzić się z tezą wniosku, że w postępowaniu delibacyjnym zastosowanie ma przepis art. 41 § 1 k.p.k. Chodzi wówczas o konkretną sprawę,

czyli o „daną sprawę” rozpoznawaną przez sędziego i o stosunek sędziego do stron i przedmiotu tej sprawy.

W aspekcie ustawowej podstawy wniosku, należy zatem zauważyć, że argumentacja wniosku rozmija się z przesłanką wyłączenia z art. 41 § 1 k.p.k., gdyż sprawa sędziego Sądu Najwyższego w stanie spoczynku E. M. nie została rozstrzygnięta.

Czym innym są kwestie uniwersalne, dotyczące wykładni prawa, czyli ustalenia jego treści i znaczenia, zatem przedstawiając uniwersalne zagadnienia prawne i rozpoznając te zagadnienia prawne Sąd Najwyższy poprzestaje na samej wykładni prawa. Nie jest to stosowanie prawa przez skład zwykły w danej sprawie (art. 41 § 1 k.p.k. w zw. z art. 128 u.s.p.).

Czym innym jest zatem sama wykładnia prawa, która poprzedza stosowanie prawa i której sędzia ma obowiązek dokonać w przypadku powstających wątpliwości. Sędziowie w sprawowaniu swojego urzędu są niezawisli i podlegają tylko Konstytucji oraz ustawom (art. 178 ust. 1 ustawy zasadniczej).

Rolą sędziego i sądu jest wpierw dokonanie wykładni prawa. W tym zakresie mogą powstać wątpliwości, co ustawa wyraźnie przewiduje. Sędziemu nie można odmówić prawa do wykładni przepisów przed rozstrzygnięciem sprawy. Potwierdza to art. 82 ust. 1 ustawy o Sądzie Najwyższym, określający systemowe prawo składu sądowniczo do przedstawienia zagadnienia prawnego do rozstrzygnięcia składowi 7 sędziów Sądu Najwyższego. Wówczas Sąd działa na podstawie prawa i nie jest to przesłanka do wyłączenia sędziego

Uprawnione jest zatem stwierdzenie, że argumentacja wniosku o wyłączenie sędziego nie składa się na okoliczność tego rodzaju, że mogłaby wywołać uzasadnioną wątpliwość co do jego bezstronności w „danej sprawie”.

W zakresie drugiego wątku wniosku należy stwierdzić, że skład 7 sędziów, to skład określony w ten sposób w ustawie, jako skład większy niż skład zwykły, przedstawiający zagadnienie. Z art. 82 ustawy o Sądzie Najwyższym nie wynika zakaz, aby w składzie 7 sędziów nie mógł być sędzia, który był w składzie przedstawiającym zagadnienie. Ustawa wszak nie wyłącza ze składu rozstrzygającego 7 sędziów (składu powiększonego) sędziów, którzy przedstawili zagadnienia prawne do rozstrzygnięcia. Ustawodawca nie wymaga tego

w podobnych sytuacjach uregulowanych w art. 441 § 2 k.k. i art. 398¹⁷ k.p.c. Ustawowo określony większy skład nie łączy się z wyłączeniem z tego składu sędziów składu zwykłego, którzy przedstawili pytania prawne. Jak zauważono ustrój i właściwość sądów oraz postępowanie przed sądami określają ustawy (art. 176 ust. 2 Konstytucji).

Z tych motywów orzeczono jak w sentencji.